

Betreft: Reactie Havenbedrijf Rotterdam N.V. op het Voornemen en Voorstel Participatie nieuwe kerncentrales

Beste mevrouw, heer,

We hebben kennis genomen van het Voornemen en Voorstel voor Participatie Nieuwbouw Kerncentrales, gepubliceerd op 23 februari 2024. Met deze brief reageren we als Havenbedrijf Rotterdam N.V. graag op uw publicatie.

Mocht u nog vragen hebben dan kunt u contact opnemen met mijn collega Mark Dijk, zijn contactgegevens zijn hierboven opgenomen.

Onze reactie vindt u in de bijlage van deze brief.

Met vriendelijke groet,
Havenbedrijf Rotterdam N.V.

Bijlage: Reactie Havenbedrijf Rotterdam N.V. op het Voornemen en Voorstel voor Participatie nieuwe kerncentrales

Bijlage: Reactie HbR op V&VP nieuwe kerncentrales

Op 22 februari 2024 heeft het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) het Voornemen en het Voorstel voor Participatie (V&VP) ten behoeve van de nieuwbouw kerncentrales bekendgemaakt. Het Kabinet wil in 2035 CO₂-neutraal elektriciteit produceren en zet in op de bouw van twee nieuwe kerncentrales. Met het V&VP start de procedure voor het ruimtelijke inpassen van deze centrales. In beginsel gaat het hierbij om de locatie Borssele en de locatie Maasvlakte I, zoals benoemd in het Waarborgingsbeleid. Gelet op onze belangen als beheerder van de Rotterdamse haven maken wij graag gebruik van de mogelijkheid om een reactie in te dienen.

Over het Havenbedrijf Rotterdam N.V. (HbR):

De haven van Rotterdam is een belangrijke pijler in het Nederlandse en Europese transport- en economische systeem. De haven biedt naast grote economische en maatschappelijke waarde voor de regio Rotterdam-Rijnmond ook voordelen voor de logistieke sector en het importerend en exporterend bedrijfsleven in de rest van Nederland en Europa in de vorm van werkgelegenheid, toegevoegde waarde, omzet en bedrijfsvestingen.

De kerntaken van het Havenbedrijf zijn de duurzame ontwikkeling, beheer en exploitatie van de haven en het handhaven van de vlotte en veilige afhandeling van de scheepvaart. Doel van Havenbedrijf Rotterdam is de versterking van de positie van de Rotterdamse haven als logistiek knooppunt én toekomstbestendig industriecomplex. Daarbij draait het niet om omvang, maar vooral om kwaliteit. Havenbedrijf Rotterdam voelt zich verantwoordelijk voor de invloed van de activiteiten in de haven op het klimaat en de directe omgeving. Veiligheid en gezondheid van huidige en toekomstige generaties staan voorop in de keuzes die wij maken, ook in samenwerking met het bedrijfsleven.

Feiten en cijfers van het Havenbedrijf Rotterdam en de Rotterdamse haven: Havenbedrijf Rotterdam: ca. 1.300 werknemers, omzet ca. € 842 miljoen en bruto investeringen € 295 miljoen. Havengebied: 12.500 ha havengebied (land & water, waarvan meer dan 6.000 ha bedrijfsterreinen). Lengte havengebied: ruim 40 km. Goederenoverslag: ca. 439 miljoen ton goederen per jaar. Scheepvaart: ca. 28.000 zeeschepen en ca 90.000 binnenvaartschepen per jaar. Werkgelegenheid: ca. 193.000 arbeidsplaatsen (direct en indirect in Rotterdam-Rijnmond). Toegevoegde waarde: €30,6 miljard, 3,2% van het BBP. Voor heel Nederland brengt de Rotterdamse haven werkgelegenheid van meer dan 500.000 arbeidsplaatsen en een toegevoegde waarde van ruim €60 miljard met zich mee.

Reactie op het voornemen

HbR heeft kennis genomen van het voornemen tot realisatie van twee nieuwe kerncentrales en het feit dat Maasvlakte 1 onderzocht wordt als alternatief voor de locatie Borssele. De vraag of er in Nederland kerncentrales moeten komen is een maatschappelijk vraagstuk. Kerncentrales kun je echter overal neerzetten waar voldoende koelwater is. Dat is dus langs de hele Nederlandse kust en aan groot binnenwater. Haventerreinen waar je met grote zeeschepen kunt afmeren zijn zeer

schaars. Dat maakt dat de Rotterdamse haven geen voor de hand liggende locatie is om een grote kerncentrale neer te zetten. Tegelijkertijd onderkennen we dat haven en industriële complex en grote gebruiker van energie is, nu en in de toekomst. Daarom zien we mogelijkheden voor toepassing van Small Modular Reactors (SMR's) in het havengebied, vanwege mogelijke makkelijkere inpasbaarheid en lagere impact van de bouwfase van SMR's.

In de verkenningsfase van de projectbesluitprocedure wordt het waarborglocatiebeleid geactualiseerd en een concept Notitie Reikwijdte & Detailniveau en planMER opgesteld. In de Notitie Reikwijdte & Detailniveau wordt de scope en onderzoeksinspanning van het planMER uitgewerkt. Op basis van deze planproducten en een integrale effectenrapportage wordt een voorkeursbeslissing genomen over de definitieve locatie voor de realisatie van de kerncentrales. Vooruitlopend op de actualisatie van het waarborgbeleid en de concept NRD verzoeken wij u om, in ieder geval onderstaande elementen mee te nemen:

- Er zijn nog twee waarborglocaties in Nederland, zijnde Borssele en Maasvlakte 1. Op dit moment onderzoekt het Rijk, in het kader van de actualisatie van het waarborgingsbeleid, of er nieuwe locaties aangewezen kunnen worden. HbR is niet op de hoogte van de inhoud van dit onderzoek. Indien er terreinen onderzocht worden in het Rotterdamse havengebied en/of haar omgeving, bijvoorbeeld Maasvlakte 2, verzoeken wij u om HbR hierbij te betrekken.
- De ruimtelijke impact van het voornemen in relatie tot de ontwikkelingen op de Maasvlakte 1 en 2 om de energietransitie in Nederland te versnellen: Denk hierbij aan de aanlanding van Wind op Zee, de bouw van nieuwe waterstoffabrieken en de bouw van de nodige energie-infrastructuur en importvoorzieningen voor waterstof. Deze ontwikkelingen zijn als onderdeel van de Cluster Energie Strategie Rotterdam-Moerdijk opgenomen als projecten van Nationaal belang in het Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (MIEK). Deze CES wordt momenteel geactualiseerd en gezien veel van deze projecten nog in ontwikkeling zijn, is het noodzakelijk om in nauwe samenwerking met de gebiedsbeheerder HbR te bezien hoe de locatiekeuze zich verhoudt tot deze energietransitie ontwikkelingen op Maasvlakte 1 en 2.
- De aanwezigheid van koelwater. Het voorziene vermogen van de twee centrales (2x 1.6GW) vraagt om een grote koelwatercapaciteit. In de huidige situatie is de beschikbare koelwatercapaciteit op Maasvlakte 1 schaars en zeker ontoereikend voor twee grootschalige kerncentrales. In een eerdere fase hebben wij reeds uitgevoerde onderzoeken met uw organisatie gedeeld. Wij vertrouwen erop dat deze informatie wordt betrokken in uw onderzoeken.
- Effecten op omgevingsveiligheid. Ook in samenhang met bestaande en toekomstige risicobronnen. Voorbeelden hiervan zijn fabrieken ten behoeve van het produceren van biobrandstoffen, elektrolyzers, op- en overslagterminals en (ondergrondse) infrastructuur voor waterstof(dragers).

- De eventuele rol van kernenergie in het nationale en lokale energiesysteem, naast elektriciteit ook waterstof en warmte voor de industrie en gebouwde omgeving. Alsmede de samenhang met aanlanding van elektriciteit en waterstof van offshore wind ontwikkeling en import van waterstof(dragers) in verschillende vormen.
- De gevolgen van deze ontwikkeling voor het vestigingsklimaat, bijvoorbeeld de invloed op de lokale en nationale energieprijzen.
- De beperkte beschikbaarheid van stikstofruimte op de Maasvlakte voor een langdurige en intensieve bouwfase als twee kerncentrales. Zeker gezien een middel als de stikstofbank geen toepassing heeft op bij eventuele om- of nieuwbouw op al uitgegeven terreinen op Maasvlakte 1.
- Inpassing van een grootschalige kerncentrale in de aanwezige, voorziene en te ontwikkelen (ondergrondse) infrastructuur voor elektriciteit, waterstof en warmte.
- De impact op de bereikbaarheid van de logistieke hub Maasvlakte gedurende de bouwfase van de kerncentrales.
- De impact op de omgeving door de noodzakelijke tijdelijke huisvesting van vele bouwmedewerkers gedurende de bouwfase van 7-12 jaar. Nu zien we al problemen met tijdelijke huisvesting van bouwmedewerkers voor grotere projecten op de Maasvlakte op de dorpen en steden rond de haven. Het is van belang hier tijdig op te anticiperen om impact te minimaliseren.

Relatie met NOVEX:

In december 2023 is het ontwikkelperspectief Rotterdamse haven vastgesteld en gepubliceerd. Een perspectief waaraan door een brede groep van vertegenwoordigende partijen hard is gewerkt. Een perspectief waarin uitgesproken wordt dat de Rotterdamse haven dé plek is om de transitie vorm te geven. Een perspectief waarin de integrale benadering van complexe vraagstukken centraal staat. En een ontwikkelperspectief dat in het vervolg van 2024 verder invulling gaat krijgen in de vorm van een uitvoeringsagenda en regionale investeringsagenda. Dit zal onder andere gebeuren door met alle partijen een beter beeld te krijgen van de toekomstige ruimtevragers. Naast het identificeren van de ruimtevragers zal het ook gaan over het efficiënt benutten van de beschikbare ruimte in de haven en de mogelijkheid van zeewaartse uitbreiding als niet alle noodzakelijke ruimtevraag geacommodeerd kan worden. Hierbij speelt ook de factor tijd een belangrijke rol, niet alles kan tegelijkertijd. Dit vraagt dan ook om planning en prioritering. Met andere woorden de uitwerking van het ontwikkelperspectief NOVEX gaat in opmaat naar de Nota Ruimte structurerende keuzes opleveren voor dit deel van Nederland. Keuzes die mogelijk ook impact kunnen gaan hebben en wellicht kansen bieden voor de ambities ten aanzien van kernenergie. Wij verzoeken u dan ook om aan te haken bij NOVEX en de keuzes die daaruit volgen te betrekken bij de verdere planuitwerking.

Reactie op het voorstel tot participatie:

Voor HbR is goede participatie cruciaal in al onze projecten. Niet alleen omdat wij veel belang hechten aan de betrokkenheid van de bewoners rond de haven, maar ook omdat wij vaak als eerste worden aangesproken op projecten die in de haven plaatsvinden of mogelijk voorzien worden. Vanuit

dit perspectief wil HbR graag dat in de aanpak van participatie de volgende elementen worden meegenomen:

- Gezien de locatiekeuze en actualisatie van het waarborgbeleid gronden betreft waar HbR beheerder en exploitant van is, hecht HbR zeer veel belang aan het actief te worden meegenomen in de onderzoeken en afwegingen in de verdere verkenning in het kader van de projectbesluitprocedure.
- Naast het Havenbedrijf zou het ook goed zijn om de bedrijven gevestigd op en in de omgeving van de Maasvlakte bij het vervolgtraject te betrekken, bijvoorbeeld via de ondernemersorganisatie Deltalinqs.
- Tot de publicatie van het huidige voorstel is er amper een participatieproces geweest in de regio. Het beeld en de berichten in de media, over dat de nieuw te bouwen kerncentrales naar Borssele zouden gaan, zorgen ervoor dat bewoners en betrokkenen minder ontvankelijk zullen zijn voor de informatie over de procedure en de participatiemogelijkheden die er voor hen zijn. We vrezen dat deze informatieachterstand kan leiden tot een lage betrokkenheid en onvoldoende besef dat het een reële optie is dat er kerncentrales kunnen komen op de Maasvlakte. We willen u vragen om informatie op maat te organiseren voor de gebruikers van de Maasvlakte en haar omgeving om de kennisachterstand van bewoners, bedrijven en organisaties in deze regio te verhelpen. Betrokkenen moeten beter geïnformeerd zijn om waardevol te kunnen participeren.
- Ten slotte vragen we u om in het vervolg ook in de gemeente Rotterdam, waaronder in Hoek van Holland en Rozenburg, informatieavonden te organiseren.

HbR is van harte bereid om verder te participeren in het proces van deze projectbesluitprocedure, in ieder geval tijdens de komende verkenningsfase.